

MESLEK YÜKSEK OKULU ÖĞRENCİLERİNİN GELECEKTEKİ GİRİŞİMCİLİK KARIYER NİYETLERİNİN PLANLI DAVRANIŞ MODELİ KAPSAMINDA DEĞERLENDİRİLMESİ

*Seyfi TOP**

ÖZET

Günümüzde hem gelişmiş ve hem de gelişmekte olan ülkelerde öğrencileri, gerçek yaşama hazırlama düşünceleri öne çıkmaya başlamıştır. Bu bağlamda girişimcilik ülkeler açısından sürdürülebilir bir istihdamda, ekonomik büyüme ve refahın artmasında stratejik olarak önemli ve kritik bir faktördür. Bundan dolayı Üniversiteler ve Meslek yüksek okullarında öğrencilere girişimcilik dersleri verilmeye başlanmıştır. Öğrenciler böylece yeni girişimcilik yaklaşımını öğrenmektedirler. Bu makale Meslek Yüksek Okulu öğrencilerinin girişimciliği bir kariyer olarak seçme niyetlerinin belirlenmesinde Planlı Davranış teorisinin (PDT) test edilmesine odaklanır. PDT bir model olarak, algılanmış davranış kontrolü, sosyal değerler ve kişisel tutumlar gibi belli bir davranışa angaje olmak için niyete etki eden farklı değişkenleri modelleyen bir yapı olarak alınmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Girişimcilik Kariyer Niyetleri, Planlı Davranış Modeli.

THE EVALUATION OF ENTREPRENEURSHIP CARRIER INTENTIONS OF PUPILS WITH THE PLANNED BEHAVIOUR THEORY

ABSTRACT

Nowadays both advanced and developing countries think about preparing pupils to real world. In this context entrepreneurship is a strategically important and critical factor for countries that want to provide sustainable economical growth, wealth and employment for people. For that reason universities and vocational high schools began to give entrepreneurship lectures to their students. Pupils have learned new concept of entrepreneurship. The goal of this study is to measure the students entrepreneurship intensions that focus on the application of the theory of planned behavior to predict choice of entrepreneurial carrier by Vocational High School students. The Theory of Planned Behavior (TPB) is to deal with a framework that model the different variables that impact the intention to engage in a particular behavior: personal attitudes, social norms and perceived behavioral control.

Key Words: Intention Toward Entrepreneurial Carrier, Theory of Planned Behavior.

* Yrd. Doç. Dr., Beykent Üniversitesi İİBF Bankacılık ve Finans Bölümü.

Giriş

Girişimcilik, bir taraftan yeniliğin, yaratıcılığın, ekonomik refahın ve teknolojinin hareketini sağlayan bir motor (Cannière, Pelsmacker and Geuens, 2009: 83) görevi görürken diğer taraftan bolluğun, demokrasinin ve özgürlüğün de anasıdır (Top, 2006: 36–37). Öneminin kavranmaya başlanmasıyla girişimcilik hemen her ülkede öğrencilerin meslek seçiminde ve kendi kendilerini istihdam etmelerinde önemli bir kariyer alanı haline gelmektedir (Fayolle and Gailly, 2004:3; Frugier, Verzat, Bachelet and Hannachi, 2003:3). Öğrencilerin bu bağlamda girişimciliği kariyer olarak seçmeleri hem önemli ve hem de ilginç hale gelmektedir (Krueger, Reilly and Carsrud, 2000: 413). Girişimcilik bu meyanda öğrencilere sosyal yaşamlarında yeni ve iyi bir statü elde etmelerine ve kendi kendilerini geliştirme ve değiştirmelerine fırsat ve şans tanımaktadır (Liñán, Battistelli and Moriano, 2008: 22). Üniversitelerdeki girişimcilik eğitimleri, öğrencilerin sadece girişimcilik niyetlerini dinamik hale getirmekle kalmıyor, aynı zamanda iyi bir girişimci olmaları için gerekli olan davranış normları hakkında da bilgi sahibi olmalarına yardım ediyor (Liñán, Moriano and Zarnowska, 2008: 49).

Literatürde girişimcilik niyetlerini etkileyen faktörlerle ilgili olarak pek çok yapısal modeller geliştirilmiştir (Franke and Lüthje, 2004: 271). Bu çalışmada öğrencilerin girişimcilik niyetlerinin ölçülmesinde iyi sonuçlar veren teorilerden birisi olan Planlı Davranış Teorisinden (PDT) yararlanılmaktadır. Bu model her ne kadar özel olarak öğrenciler için geliştirilmiş olmasa da diğer insanlarda olduğu gibi öğrencilerin de girişimcilik niyetlerinin açıklanmasında kullanılabilecek bir modeldir.

1. Planlı Davranış Modeli

Planlı davranış modeli, niyet belirlemede yararlanılan en popüler inanç ve davranış yaklaşımlarından birisidir (Chow and Chen 2009:136 Leroy et al, 2009:3 Leffel and Darling, 2009: 81). PDT bu anlamda niyete yönelik insan davranışını tahmin etmede ve açıklamada en çok yararlanılan teorilerden birisidir (Bergmann, 2002:3). Bir diğer ifadeyle PDT, algılanmış davranış kontrolü, sosyal değerler, kişisel tutumlar gibi belli bir davranışı içine alan ve bunların niyete yaptığı etkileri inceleyen bir yapıdır (Armitage and Conner, 2001:472; Leroy et al, 2009:3).

PDT sosyal bilişsel psikoloji literatüründe yer alır ve orijin olarak

Ajzen'den (1991:180) gelmektedir. Ajzenin Nedensel Eylem Yaklaşımının (NEY) (Theory of reasoned action) genişletilmiş veya onun geliştirilmiş bir uzantısıdır (Marcoux and Shope, 1997:324; Fayolle and Gailly, 2004:4). PDT ile NEY arasındaki ana fark, algılanan davranış kontrol konseptidir (Armitage and Conner, 2001:472). Algılanmış davranış kontrolü PDT yaklaşımında niyetin üçüncü belirleyicisi olarak yer alır (Marcoux and Shope, 1997:324; Fayolle and Gailly, 2004:4; Kuehn, 2008: 89).

PDT'ye göre insan faaliyetleri ve eylemleri üç temel faktör tarafından etkilenir. Bunlar (Ajzen, 1991:188; Ajzen, Brown and Carvajal, 2004:1109–1110; Fayolle and Gailly, 2004:4; Fayolle, Benoit and Narjisse, 2006:512; Kuehn, 2008: 89; Khaola, 2010:136): (1) Davranışa yönelik tutum (davranışın olumlu veya olumsuz ya da yararlı veya yararsız şeklinde değerlendirilmesi) tutum faktörü. (2) Öznel değerler (davranışın yerine getirilmesine veya getirilmemesine etki eden algılanmış sosyal baskılar veya teşvikler). (3) Algılanmış davranış kontrolü (Davranışa yönelik öz çıkar) dır.

PDT'nin temel varsayımlarından birisi, insanların bir şeye karar vermeden önce kendi eylemlerinin muhtemel sonuçlarını değerlendirerek ve mevcut bilgilerini sistematik olarak kullanarak akılcı hareket ettikleri savıdır (Bergmann, 2002:3). Gerçek davranış, niyetlenilmiş davranıştan farklı olabilir. Ancak belli bir tutum içinde bazı şeyleri yapmaya yönelik olarak bir niyet, özellikle planlanmış davranış modellerinde, gerçek davranışın en uyumlu tahmin edicisi olarak yer alır (Krueger, Reilly and Carsrud, 2000). (Kuehn, 2008: 87).

1.1. Niyet Olgusu

Niyet gelecekte belli bir zaman içinde yapılması kararlaştırılan işlerin kararını ifade eden varsayımlar olarak da tanımlanır (Davidsson 1995:6; Leffel and Darling, 2009. 81). Diğer taraftan niyet, davranışların bir fonksiyonu olan tutumlar tarafından tahmin edilen inançlar şeklinde de belirtilebilir. Niyet kişinin kendi kendini kontrol etmesinde bir değerdir (Brice, 2004: 3). Eğer bir kişi belli bir davranışı yerine getirmek veya getirmemek hususunda bir karar verirse, davranışsal niyet, sadece söz konusu olan davranışın irade kontrolü altındaki bir davranış şeklinde açıklanabilir (Ajzen, 1991:181). Niyet, kısaca belli bir davranışı yerine getirmeye hazır bireyin, bilişsel bir temsilidir (Fayolle, Benoit and Narjisse, 2006:512) ve önceki davranışın şimdiki hali veya şimdiki davranışın geçmiş hali olarak öngörülür (Ajzen and Albarracin, 2007:5).

PDT'ye göre bir girişimcilik olgusunda girişimciliği başlatıcı olarak "niyet" bireyin hayat tecrübelerini de içine alan, davranışının olumlu veya olumsuz olarak değerlendirmesini kapsayan kişisel arzu edilebilirliğine (kişisel tutum), (Sniehotta, 2009: 2), içinde bulunduğu toplumun girişimcilik olgusu üzerindeki iyi kötü gibi değerlerine öznel değerler ve sosyal baskılar (Armitage and Conner, 2001: 471) ve algılanan gerçeklerin kontrol edilebilirliğine veya öz güvene (algılanmış davranış kontrolüne) dayandırılır (Leroy et al, 2009: 3-4; Kuehn, 2008: 89). PDT'nin merkezinde, tutumsal inanç ve gerçek davranış arasında uyumlaştırıcı olarak niyet ifade edilmiştir (Leroy et al, 2009:3). Yani bireysel niyet belli bir davranışı yerine getirmeye yönelik taşıyıcı araçtır (Fayolle and Gailly, 2004:4).

Planlı davranış teorisinin odak noktası da bu bağlamda belirlenen bir davranışın bireysel olarak yerine getirilme niyetidir (Ajzen, Brown and Carvajal, 2004:1110). Genel kural, tutum olumlu ve iyimser ise, öznel değerler iyi ve pozitif ise, algılanan davranış kontrolü büyükse, kişilerin davranışlarına yönelik niyetlerinin de daha güçlü olacağı yönündedir. Bir davranış biçiminde yer alan daha güçlü bir niyet muhtemelen kendi içinde daha başarılı olacaktır (Ajzen 1991:181; Bergmann, 2002:3; Khaola, 2010: 136).

1.2.Davranışa Yönelik Tutum

Tutum insan davranışlarını kavramada önemli bir konsepttir (Ajzen and Fishbein 2005: 174). Davranışa yönelik tutum, bir kimsenin söz konusu sahip olduğu tavrının yerine getireceği davranışa uygun veya uygun olmayan bir düzeyi olarak açıklanır (Ajzen, 1991: 188; Davidsson 1995:7; Fayolle and Gailly, 2004: 4). Diğer bir ifadeyle davranışa yönelik tutum, bir kişinin sahip olduğu davranışın kendi lehine mi yoksa aleyhine mi olduğunu değerlendiren bir düşünceye işaret eder (Kuehn, 2008: 89). Tutum bu anlamda bir olaya, duruma, nesneye, kuruma veya kişiye karşı olumlu veya olumsuz tavır almaktır (Ajzen, 2005: 3).

Yani bir eyleme yönelik olarak bir tutum, o kişinin yaşam deneyimlerini içine alan algılama, sezgi sentez ve bilgi yoluyla biçimlenir. Örneğin davranışa yönelik tutum girişimciliği bir kariyer veya yaşam tarzı olarak seçen bir bireyin girişimcilik hakkındaki olumlu veya olumsuz düşünce yapısını şekillendiren bir değişkendir (Fayolle, Benoit and Narjisse, 2006: 513). Diğer bir deyimle girişimciliği bir kariyer olarak düşündüklerinde kişiler bunu hafızalarında kayıtlı ilgili bilgileri, yorumları

ve inançları yoluyla değerlendirirler. Çünkü bu gibi inançların her biri, otomatik olarak biçimlenen, tutumları ve uygulama değerlemelerini içine alır. Özetle tutum, kişinin herhangi bir şey için kendi davranışları açısından hissettiği olumlu ve olumsuz duygular şeklinde ifade edilir (Cronan and Al-Rafee, 2008: 529). Kişisel tutum, öğrencilerin girişimci olma yönündeki davranışsal bir inancıdır (Leroy et al, 2009: 5).

Yani kişisel arzu edilebilirliğin girişimcilik kariyeriyle ilgili önemli bir beklenti tarafından temsil edilen tartılı bir değeridir. Tutum bir şeye karşı alınan tavır olarak ele alınır, girişimcilik bağlamında tutum iki önemli kısma ayrılarak açıklanabilir. Birincisi nesnel tutum diğeri öznel tutumdur (Davidsson,1995: 6).

1.2.1. Nesnel Tutum

Nesnel tutum belli vasıflar içinde bir nesnenin özellik, olay veya diğer nesnelere ilişkilendirme biçimi şeklindeki inançlar olarak tasvir edilir (Ajzen, 1991:191). Genel tutum öğeleri, kişilerin girişimciliğe bakışlarındaki kendi işleri açısından uygun seçeneklerin bulunup bulunmadığı hususundaki gerçek ve samimi inançlarını gösterir (Davidsson, 1995:6). Bu inançları Davidsson şu şekilde ifade eder (1995:6-7): (1) Değişime uyma inancı bir tutumdur, girişimciliğe geçişte sürücü bir güç ve aynı zamanda önemli bir değişkendir.(2) Paranın taşıdığı yüksek değer inancı bir tutumdur. Çok para kazanma beklentisi bazı çalışmalarda kişilerin kendi işlerini kurmada girişimcinin motivasyon durumunu ifade etmede bir tutumdur.(3) Başarı inancı bir tutumdur ve mevcut durumu etkilemektedir. (4) Bağımsızlık veya otonomi inancı bir tutumdur. Davranışa yönelik her bir tutum, bir inanç olarak yerine getirilecek davranışla temasa geçer(Ajzen, 1991:191).

1.2.2. Öznel Tutum

Davidsson (1995:7-10) öznel tutumun değişkenlerini özetle şu şekilde açıklar: (1) Birincisi girişimcilikten beklenen risk ve ödüldür. Yani bir işin kurulmasının sonucunda beklenen finansal kazanç, risk ve iş yükü ile ilgili bütünsel bir inançtır. (2) Bir diğer inanç, beklenen sosyal katkıdır. Sosyal katkı toplum için değerli olacak algılanmış girişimcilik eylemlerine yanıt olan içerikle ilgilidir. Yani işi kuracaklar açısından neyin doğru ve neyin yanlış olduğu yönündeki genel inançlarıyla ilgilidir. (3) Bir başka inanç, algılanan teknik iş bilgisi ve know-how'dur. Girişimci adaylarının işle ilgili

teknik bilgilerinin işi kurmada ve yürütmede ne kadar yeterli olduğunu açıklar.(4) Dördüncü öznel tutum girişimci adayının birikimi, eğitimi, bilgisi, iş deneyimi olan uyumunu açıklar. Kişisel birikim, bir yanda girişimcilik davranışı diğer yanda belli kişisel birikim arasında kurulan ilişkilerle ilgilidir. (Davidsson 1995: 8). Teorik olarak kişisel birikim değişkeninin olumlu olarak etkilenmesi, tutumu ılımlaştırmada anlamlı olduğu ileri sürülmektedir (Krueger and Carsrud, 1993: 326).

1.3. Öznel Değerler (Sosyal Bası ve Teşvikler)

Öznel değerler bir davranışı yapmaya veya yapmamaya etki eden çevreden gelen sosyal baskılara işaret eder. (Fayolle and Gailly, 2004: 4). Bu değişken girişimciliğe yönelik geniş bir kültürel değerlerden etkileneceği gibi, meslektaş, arkadaş, eş, dost, akraba ve aile gibi bireysel, ekipsel ve ağsal olarak belli tutumlardan da etkilenir (Marcoux and Shope, 1997: 324; Fayolle and Gailly, 2004: 4; Kuehn, 2008: 89). Daha genel bir açıklamayla bir kişinin kendisi açısından değer verdiği önemli kişilerin (referans aldığı) bakış açısından kendisinin yapmasının veya yapmamasının uygun olduğunu düşündüğü söz konusu davranış algılamasıdır (Cronan and Al-Rafee, 2008: 529). Bu baskılar değerler, referanslar ve teşvikler kişilerin olur veya olmaz ancak duygusal açıdan niyetleri üzerine etkileyici bir role sahiptir.

Bir kişinin girişimci olmaya karar verdiğinde öznel değerleri iç motivasyon açısından girişimciliğin bir kariyer olarak seçilmesinin kuralcı inançlarını temsil eder (Leroy et al, 2009: 6). Bir diğer ifadeyle bir kişinin önerdiği davranış fikrini, diğer kişilerin öznel olarak algılamasıdır. Örneğin Fransa'da bir girişimcinin başarısızlığı genellikle negatif baskı unsuru olarak algılanırken, A.B.D'de bir öğrenme biçimi şeklinde algılanır (Fayolle, Benoit and Narjisse, 2006: 513). Eğer başarısızlık toplumsal bazda baskı oluşturuyorsa girişimcilik niyetlerini olumsuz etkileyebilmektedir.

1.4. Algılanan Davranış Kontrolü

Algılanan davranış kontrolü, bir davranışın yerine getirilmesinde o davranışın kolay veya zorluğu yönündeki inanç (Ajzen, 1991:188) ile o davranışa yönelik olarak beklenen, engelleri ve kısıtları yansıttığı varsayımına dayandırılır (Armitage and Conner, 2001:472; Fayolle and Gailly, 2004:5). Algılanmış kontrol inançları mevcut olan veya olmayan kaynak ve fırsatların gerekliliği ile ilgili bir dizi niyet ve eyleme işaret eder

(Ajzen, 1991:196). Bu inançlar diğer taraftan öz çıkar ile birlikte, verilen bir görevi yerine getirecek yeteneğe ve kapasiteye de işaret eder (Audet, 2000: 59). Kısmen geçmiş deneyimlere dayanır ancak, davranış hakkındaki ikinci el bilgilerden, tanıdık eş dost deneyimlerinden ve söz konusu davranışın yapılmasını artırıcı veya azaltıcı algılama faktörlerinden de etkilenir (Ajzen, 1991:196).

Algılanmış davranış kontrolünün yükselmesi, fırsatların algılanmasını arttırır (Fayolle, Benoit and Narjisse, 2006:513). Böylece bir davranışın sonuçlarıyla ilgili taze inançlar davranışa yönelik belirleyiciler olarak görülür. Kaynak ve fırsatlar hakkındaki inançlar kısaca algılanan kontrol davranışları ortaya çıkar (Ajzen, 1991:196). Samimi inançlar olarak da ifade edilir. Samimi inanç uygun ve seçenekli bir kariyer açısından girişimcilik niyetinin ana belirleyicilerinden birisidir (Davidsson 1995:6) ve modele en çok etki eden değişken olarak bilinir (Marcoux and Shope, 1997:324; Fayolle and Gailly, 2004:4; Kuehn, 2008: 89). Özetle bireylerin sahip oldukları fırsat ve kaynaklar ne kadar fazla olursa bekledikleri engeller ve ayak bağları ne kadar az olursa davranış üzerindeki algılanmış davranış kontrolleri de o derecede büyük olacaktır (Ajzen, 1991:196), ve niyet ile birlikte icra edilecek davranış üzerine önemli derecede etki eder (Ajzen, 1991:185).

2. Yöntem

Girişimcilik konusunda “Girişimcilik” dersini alan ve almayan öğrencilerin konuya bakışlarının değerlendirilmesi amacıyla farklı bölümlerde eğitim gören 365 öğrenciye anket çalışması uygulanmıştır, 8 anket uygun doldurulmadığı için değerlendirme dışı tutulmuş ve 264 anket değerlendirilmeye alınmıştır. Çalışmada 8 tanesi demografi sorusu, 43 tanesi ise görüş sorusu olmak üzere 51 soru içeren bir anket uygulanmıştır. Analizlerde SPSS 16.0 programından yararlanılmış; elde edilen verilere faktör analizi, t testi ve Anova testi yapılmıştır. Tutum, doğrudan gözlem yoluyla ulaşılamayan, ancak adaylarca verilen yanıtlardan ölçülebilen, sonuç çıkarmalar zorunluluğu bulunan hipotezler (Ajzen, 2005:3) olduğundan dolayı çalışmada anket uygulanmıştır. Katkısı davranış süreci içinde öğrencilerin girişimcilik niyetine etki eden faktörler arasındaki, etkileşimin önemine ışık tutmaktır. Araştırma MYO öğrencileri ile sınırlı tutulmuştur.

Tablo 1: Programlara Göre Öğrenci Dağılımı ve Durumu

Bölüm	Yüzde	Girişimcilik dersi	
		Alıyor	Almıyor
Aşçılık	9,8	x	
Bilgisayar Programcılığı	11,7	x	
Bilgisayar Programcılığı II. Öğr.	8,0	x	
Saç Bakımı ve Güzellik	7,2	x	
Emlak ve Emlak Yönetimi	2,3	x	
İşletme Yönetimi	13,2	x	
İşletme Yönetimi II. Öğr.	11,4	x	
Tekstil Teknolojisi	36,4		x
Toplam	100,0		

Anket sonuçlarına göre; katılımcıların %55,3'ü kız, %44,7'si erkek öğrencilerden oluşmaktadır. Öğrencilerin %83,7'si 20-30 yaş aralığında iken, %11'i 20 den az, %5,3'ü 30-40 yaş aralığındadır. Tablo:1'de öğrencilerin eğitim aldıkları bölümlere göre dağılımı ve "Girişimcilik" dersi alan bölümler görülmektedir. Girişimcilik dersi alanlar tüm grubun %63,6'sı, almayanlar ise %36,4'üdür. Araştırmaya katılan programlar içinde Girişimcilik dersini almayan tek program Tekstil Teknolojisi Programıdır.

Tablo 2'den de görüleceği üzere araştırmaya katılan öğrencilerin %25,4'ü bir iş yerinde çalışmaktadır. Ailelerinin çalışma durumu incelendiğinde ailelerin %74,2'si çalışır durumdadır. Aileler çalışma alanı olarak en çok %40,2 ile serbest meslek grubunda çalışmaktadır. Gelir açısından incelendiğinde ise %34,5'i 1001-2000 TL arasında gelire sahip iken, %29,5'i 2001-3000 TL arasında geliri olduğunu belirtmiştir.

Olumlu sorular (iyimserlik soruları) Likert ölçeği ile 1=Kesinlikle hayır... 5=Kesinlikle evet şeklinde değerlendirilirken, olumlu soruların çaprazı olan sorular bunun tam tersi yani 1=Kesinlikle evet 5=Kesinlikle hayır olacak şekilde değerlendirilmeye alınmıştır. Ankete katılan öğrencilerin Girişimcilik konusundaki düşüncelerine ait ortalama ve standart sapmalar oldukça iyi ve yüksek çıkmıştır.

Tablo 2: Demografik özellikler

	Frekans	Yüzde
Çalışma Durumu		
Evet	67	25,4
Hayır	197	74,6
Aile Reisinin Çalışma Durumu		
Evet	196	74,2
Hayır	68	25,8
Ailelerin Çalışma Alanı		
Serbest Meslek	106	40,2
Girişimci	29	11,0
Yönetici	33	12,5
Kamu Sektöründe Çalışan	16	6,0
Özel Sektörde Çalışan	71	26,9
Emekli	9	3,4
Öğrencilerin Gelir Durumu		
0-1000	35	13,3
1001-2000	91	34,5
2001-3000	78	29,5
3001-4000	31	11,7
4001 üstü	29	11,0

Öğrencilerin görüşleri alınarak sorulan 43 soru faktör analizine tabi tutulmuş ve 8 faktör üzerinden değerlendirilmiştir. Bu faktörler içerdikleri değişkenlerin yoğunluğuna bağlı olarak; Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme, Kendi İşini Kurma Endişesi, Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği, Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme, Kendi İşini Kurmada Aile ve Çevre Desteği, Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi, Başarısızlığa Düşme Endişesi ve Girişimcilik Derslerinin Etkisi olarak adlandırılmıştır. Faktörlere ait faktör yükleri Tablo.3'te görülmektedir. Veri setinin faktör analizine ne derece uygun olduğunu gösteren KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) testi sonucu 0,79 çıkmıştır, bu sonuç çok iyi bir bulgu olarak değerlendirilmektedir (Sharma, 1996:116).

Tablo 3: Döndürülmüş Faktör Matrisi

% of Variance	Faktörler							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme (1. Faktör)	22,72	9,259	6,713	5,827	4,816	4,267	3,487	3,126
Ne pahasına olursa olsun işimi kuracağım	,782							
Kendi isimi kurmak benim için bir tutkudur	,776							
Kendi isimi kurmak benim için özgürlüktür.	,769							
İşimi kurmak benim için bir yaşam tarzıdır	,740							
Kendi isimi kurmak benim için kariyerdir	,717							
Kendi isimi kurmak benim için ekonomik bağımsızlıktır	,714							
Kendi isimi kurmak benim için çok iyidir	,561							
Kendi isimi kurmada yeteneklerime güveniyorum	,461							
Kendi isimi kurmada başarılı olacağıma inanıyorum	,450							
Kendi İşini Kurma Endişesi (2. Faktör)								
Kendi isimi kurmak benim için zararlıdır		,817						
Kendi isimi kurmak benim için çok kötüdür		,812						
Kendi isimi kurmak benim için aptallıktır		,618						
Kendi isimi kurmak benim için yararlıdır		-,561						
Kendi isimi kurmak benim için akıllıktır		-,510						
Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği (3. Faktör)								
Öğretmenlerim kendi isimi kurmam konusunda beni cesaretlendiriyor			,793					
İsimi kurmamda eğitim ve hocalar danışmanlık yapıyor ve yol gösteriyor			,762					
Öğretmenlerim kendi isimi kurmam konusunda beni cesaretlendirmiyor			-,757					
İsimi kurmamda eğitim ve hocalar danışmanlık			-,738					

yapmıyor ve yol göstermiyor	
Girişimcilik dersleri	- ,353
girişimcilik ruhu açısından yararlı olmuyor	
Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme(4. Faktör)	
Kendi isimi kurmada başarılı olacağıma inanmıyorum	,646
Kendi isimi kurmada yeteneklerime güvenmiyorum	,609
Girişimcilik dersleri bana iş kurma konusunda güven vermiyor	,586
Kendi İşini Kurmada Aile ve Çevre Desteği (5. Faktör)	
İşimde başarısızlığa uğradığım zaman ailemin bazı fertleri de dahil dostlarım yanımda olur	-,827
İşimde başarısızlığa uğradığım zaman ailemin bazı fertleri de dahil dostlarım beni destekler ve fırsat verir	-,808
İşimde başarısızlığa uğradığım zaman ailemin bazı fertleri de dahil kimse beni desteklemez çok ağır şekilde eleştirir	,743
İşimde başarısızlığa uğradığım zaman ailemin bazı fertleri de dahil kimse yanımda olmaz	,715
Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi (6. Faktör)	
Kendi isimi kurmada yeterli kaynaklara sahibim	,802
Kendi isimi kurmada yeterli kaynaklara sahip değilim	-,704
Kendi isimi kurmak benim için çok kolaydır	,688
Kendi isimi kurmak benim için çok zordur	-,606
Başarısızlığa Düşme Endişesi (7. Faktör)	
Başarısızlık benim için bir kişilik kaybıdır	,817
Başarısızlık benim için bir sorumsuzluktur	,813
Başarısızlık benim için bir	,583

utaştır	
Girişimcilik	Derlerinin
Etkisi	
(8. Faktör)	
Basarisizlik benim için bir deneyim ve öğrenmedir	,760
Girişimcilik dersleri girişimcilik ruhu açısından yararlı oluyor	,558
Girişimcilik dersleri bana iş kurma konusunda güven veriyor	,438

Extraction Method: Principal Component Analysis.

Rotation Method: Varimax with Kaiser Normalization.

Rotation converged in 11 iterations.

Faktör analizi sonucu faktörler incelendiğinde; “Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme” faktörü en yüksek faktör olarak (% 22,72) oranında açıklayıcılığa sahip faktördür. “Kendi İşini Kurma Endişesi” Olumsuz tutum olarak isimlendirilen ikinci faktörün açıklayıcılığı %9,259, üçüncü faktör olan “Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği” açıklayıcılığı ise %6,713 oranında açıklayıcı bulunmuştur. “Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme ve Öz Güven Eksikliği” ise dördüncü sırada açıklayıcılığı ile değeri %5.827 bulunmuştur. “Kendi İşini Kurmada Aile ve Çevre Desteği” beşinci sırada açıklayıcılığı % 4.816dır. “Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi”, altıncı faktör olarak açıklayıcılığı %4.267 dır. “Başarısızlığa Düşme Endişesi” “yedinci faktör olarak açıklayıcılığı %3.487dir. “Girişimcilik Derslerinin Etkisi” sekizinci faktör olarak açıklayıcılığı %3.126dır. Sonuç olarak 8 faktörün, öğrencilerin girişimcilik kariyerleri ile düşüncelerini %60,215 oranı gibi oldukça yüksek sayılabilecek bir oranda açıklamaktadır. Bakınız tablo:4.

Öğrencilerin girişimciliğe karar vermelerinde onların niyetlerini etkileyen üç önemli faktör vardır. Bunlardan birisi geleceği umutlu görmeleri (varsa önceki kötü deneyimleri ve karamsarlıkları aşım) ona göre hazırlık yapma, yeteneklerini ve kendilerini geliştirme niyetleridir. Bu niyet bu çalışmada oldukça iyi çıkmıştır. İkincisi değişime ve geleceğe karşı iyimser ve olumlu tutum sergileme ve gelecekle ilgili pozitif öngörülere sahip olmadır. Üçüncüsü çevresel olanakları (aile, akraba, arkadaş, meslektaş, okul, öğretmen ve kamu teşvikleri gibi yol gösterici destekleyici, iş planı yapma, iş fikirlerini formüle etme gibi yönlendirmeler ve tavsiyeler) avantaja döndürecek girişimcilik niyetinin yapılabirliği şeklindeki algılamalarıdır. Bu bulgularda olumlu olarak değerlendirilmektedir.

Tablo 4: Girişimcilik Düşüncesini Açıklayan Faktörler

Faktörler	% of Variance	Birikimli %
Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme	22,720	22,720
Kendi İşini Kurma Endişesi	9,259	31,979
Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği	6,713	38,693
Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme	5,827	44,520
Kendi İşini Kurmada Aile ve Çevre Desteği	4,816	49,336
Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi	4,267	53,603
Başarısızlığa Düşme Endişesi	3,487	57,089
Girişimcilik Derslerinin Etkisi	3,126	60,215

Öğrencilerin girişimcilik kariyerlerine ilişkin genel ve öznel tutumları Tablo:3'te yer alan iki ve dördüncü faktöre bakıldığında ortalamasının oldukça üstünde olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin genel anlamda girişimciliğe karşı tutumlarının bu bulgular sonucu olumlu olduğu söylenebilir. Algılanan sosyal norm ve değerler açısından ise üç, beş ve sekizinci faktörlerinde, girişimcilik niyetlerine olumlu şekilde yansıdığı söylenebilir. Bu bulgular teoriyi ve bu alandaki diğer çalışmaları yüksek düzeyde desteklemektedir. Algılanan davranış kontrolünü açıklayan altıncı ve yedinci faktörler de yine oldukça yüksek açıklayıcılık dereceleriyle teoriyi desteklemektedir. Bu üç faktör görüleceği gibi teoride açıklanan niyet faktörüne büyük ölçüde olumlu yönde etki yaparak niyeti yönlendirdiği anlaşılmaktadır. Bu analizde öğrencilerin PDT'ne uygun olarak girişimcilik kariyerleri düşüncelerinin yani niyetlerinin olumlu ve pozitif olduğunu yansıtmaktadır

Girişimcilik düşüncesini açıklayan faktörler açısından cinsiyete göre farklılık bulunup bulunmadığı independent samples t testi (Newbold, 2006:311) ile incelenmiş ve Tablo:5 elde edilmiştir. Sonuçlara göre Kendi İşini Kurmada, Kaynak Bulma Düşüncesi açısından kızlarla erkekler arasında fark bulunduğu görülmüştür. Kızların ortalaması erkeklere göre daha düşüktür. Dolayısıyla kendi işini kurmada kaynak bulma konusunda kızlar erkeklere göre daha fazla endişelidir.

Tablo 5: Cinsiyete Göre Fark

Faktörler	t	Sig. (2-tailed)
Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme	-1,365	0,174
Kendi İşini Kurma Endişesi	-,375	0,708
Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği	-,912	0,363
Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme	1,593	0,112
Kendi İşini Kurmada Aile ve Çevre Desteği	-1,713	0,088
Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi	-3,450	0,001
Başarısızlığa Düşme Endişesi	1,769	0,078
Girişimcilik Derslerinin Etkisi	-1,014	0,312

Girişimcilik düşüncesini açıklayan faktörler açısından programlar arasında fark olup olmadığına Kruskal-Wallis testi ile bakılmış ve Tablo:6 elde edilmiştir. Sonuçlar değerlendirildiğinde; Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği, Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme, Başarısızlığa Düşme Endişesi ve Girişimcilik Derslerinin Etkisi faktörleri açısından programlar arasında farklılık bulunduğu görülmüştür. Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği faktörü açısından İşletme Yönetimi ve Bilgisayar Programcılığı, diğer bölümlere göre daha düşük bir ortalamaya sahiptir. Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme faktörüne göre Emlak ve Emlak Yönetimi ve Saç Bakımı ve Güzellik programı öğrencileri en düşük ortalamaya sahiptir.

Başarısızlığa Düşme Endişesi açısından da programlar arasında farklılık ortaya çıkmış, Hazır Yemek ve Aşçılık öğrencileri diğer bölümlere göre çok düşük bir ortalama göstermiştir. Dolayısıyla bu bölümde okuyan öğrencilerin başarısızlığa düşme endişesi diğer bölümlere göre çok daha fazladır. Girişimcilik Derslerinin Etkisi ise Tekstil Teknolojisi öğrencilerinde diğer bölümlere göre çok düşük bir ortalamaya sahiptir. Bu durumun bu bölümde okuyan öğrencilerin Girişimcilik dersi görmemesinden kaynaklandığını söylemek mümkündür.

Tablo 6: Programlara Göre Fark

Faktörler	Chi-Square	Asymp. Sig
Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme	9,655	0,086
Kendi İşini Kurma Endişesi	9,262	0,099
Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği	13,483	0,019
Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme	37,543	0,000
Kendi İşini Kurmada Aile ve Çevre Desteği	10,165	0,071
Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi	4,806	0,440
Başarısızlığa Düşme Endişesi	14,020	0,015
Girişimcilik Derslerinin Etkisi	18,224	0,003

Girişimcilik düşüncesini açıklayan faktörler açısından öğrencilerin bir iş yerinde çalışmasının etkili olup olmadığına yine independent samples t testi ile bakılmıştır. Tablo:7'ye göre çalışan ve çalışmayan öğrenciler arasında “Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme ve Girişimcilik Derslerinin Etkisi” faktörleri açısından farklılık bulunduğu görülmüştür. Her iki faktör de çalışmayan gruptaki öğrencilerde çok daha düşük çıkmıştır. Yani çalışan öğrenciler hem kendi işlerini kurma hem de Girişimcilik derslerinden yararlanma açılarından olumlu anlamda farklılık sergilemektedir.

Tablo 7: Çalışma Durumuna Göre Fark

Faktörler	t	Sig. (2-tailed)
Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme	2,301	0,022
Kendi İşini Kurma Endişesi	-1,022	0,308
Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği	,792	0,429
Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme	-,520	0,604
Kendi İşini Kurmada Aile ve Çevre Desteği	,973	0,332
Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi	,996	0,320
Başarısızlığa Düşme Endişesi	,374	0,709
Girişimcilik Derslerinin Etkisi	3,041	0,003

Girişimcilik düşüncesini açıklayan faktörler açısından öğrencilerin aile reislerinin çalışma durumunun etkili olma durumu incelenmiş ve “Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme” faktörü açısından farklılık vardır ebeveynlerinin çalıştığını belirten öğrencilerde kendi işini kurmada kendine güvenmeme daha düşük ortalamaya sahiptir. Yani bu grup kendi işini kurma konusunda kendisine daha çok güven duymaktadır. Bakınız Tablo: 8.

Tablo 8: Aile Reisinin Çalışma Durumuna Göre Fark

Faktörler	t	Sig. (2-tailed)
Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme	1,536	,126
Kendi İşini Kurma Endişesi	-1,021	,308
Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği	,276	,782
Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme	-3,321	,001
Kendi İşini Kurmada Aile ve Çevre Desteği	,405	,686
Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi	-,895	,372
Başarısızlığa Düşme Endişesi	-,518	,605
Girişimcilik Derslerinin Etkisi	,452	,652

Son olarak ailelerin gelir düzeyi ile girişimcilik düzeyini açıklayan faktörler arasındaki ilişki Anova testi (Orhunbilge, 1997:178) ile incelenmiş

ve gelir düzeyi 1000–3000 arasında olan grup “Kendi işini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi” açısından daha endişeli görülürken, gelir düzeyi 3001–4001 ve üstü aralığında yer alan öğrencilerde kaynak bulma endişesi daha düşük çıkmıştır. Yaşam standardına sahip ailelerde bireylerin kendi işini kurma tutumu daha fazla öne çıkmaktadır.

Sonuç

Öğrencilerin girişimcilik kariyerlerine ilişkin niyet belirlemede etkin bir değişken olan genel ve öznel tutumlarına tablo:3’te iki ve dördüncü faktör olarak yer almaktadır bakıldığında ortalamanın oldukça üstünde olduğu anlaşılmaktadır. Öğrencilerin bu bağlamda girişimciliğe karşı olumlu tutum sergiledikleri söylenebilir. Ancak her girişimcilik niyeti yeni bir işin kurulmasıyla sonuçlanmasa da potansiyel girişimci aday stoklarını yükselttiği anlamında ifade edilebilir. Üç, beş ve sekizinci faktörlerle belirtilen algılanan sosyal değerlerinde girişimcilik niyetlerine olumlu şekilde yansıdığı söylenebilir. Bu bulgular teoriyi ve bu alandaki diğer niyet çalışmalarını yüksek düzeyde desteklemektedir. Algılanan davranış kontrolünü açıklayan altıncı ve yedinci faktörler de yine oldukça yüksek açıklayıcılık dereceleriyle öğrencilerin oldukça iyi bir öz çıkara sahip olduklarını desteklemektedir.

Çalışmada öğrencilerin bölümleri, ailelerinin gelirleri ve cinsiyetleri yönünden girişimciliği algılamada da farklılıklar ortaya çıkmıştır Bunları şu şekilde özetleyebiliriz: (1) “Kendi İşini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi” açısından, kız öğrencilerin kendi işini kurmada kaynak bulma konusunda kızlar erkek öğrencilere göre daha fazla endişelidir. (2) “Girişimcilik Düşüncesinde Öğretmen ve Eğitim Desteği” faktörü açısından, İşletme Yönetimi ve Bilgisayar Programcılığı bölümleri diğer bölümlere göre girişimcilik açısından eğitim ve öğretmen desteğini daha düşük algıladıkları söylenebilir. (3) “Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme” faktörüne göre Emlak ve Emlak Yönetimi ile Saç Bakımı ve Güzellik programı öğrencilerinin algıladıkları öz güvenleri diğer bölümlere göre daha düşük olduğu görülmektedir. (4) “Başarısızlığa Düşme Endişesi” açısından da, Hazır Yemek ve Aşçılık öğrencileri diğer bölümlere göre öğrencilerinin sosyal baskıları ve değerleri daha olumsuz algıladıkları ifade edilebilir(5) “Girişimcilik Derslerinin Etkisi” ise Tekstil Teknolojisi öğrencilerinde diğer bölümlere göre çok düşük bir ortalamaya sahiptir. Bu durumun bu bölümde okuyan öğrencilerin Girişimcilik dersi görmemesinden kaynaklandığını

söylemek mümkündür.(6) “Kendi İşini Kurmada Olumlu Düşünme ve Girişimcilik Derslerinin Etkisi” halen bir işte çalışan öğrencilerde çalışmayan gruptaki öğrencilere göre daha yüksek çıkmıştır. Yani çalışan öğrenciler girişimcilik kariyerine daha olumlu yaklaşmaktadırlar. (7) “Kendi İşini Kurmada Kendine Güvenmeme” faktörü ebeveynlerinin çalıştığını belirten öğrencilerde daha düşük ortalamaya sahiptir. Yani bu öğrencilerde öz güvenin daha yüksek olduğu ifade edilebilir. (8) “Kendi işini Kurmada Kaynak Bulma Düşüncesi” aylık gelir düzeyi 3001-4001 ve üstü aralığında yer alan öğrencilerde kaynak bulma endişesi daha düşük altında ise daha yüksek çıkmıştır. Düşük gelir gruplarındaki öğrenciler arasında fakirliğin girişimcilik algılamasına da yansıdığı söylenebilir.

Sonuç olarak yeni bir işe başlama niyeti ile gerçekten bir işe başlama, aynı şey değildir. Yeni bir işi başlatma isteği, böyle bir çabanın yapılabilirliğinin ve arzu edilebilirliğinin öğrenciler tarafından algılanmasıyla başlar ve öğrencilerin girişimciliğe yönelik tutumlarını etkileyerek kurulacak işe karşı önemli ve olumlu bir tavır geliştirmeyi ifade eder.

Kaynakça

Ajzen, Icec and Martin, Fishbein, “The Influence of Attitudes on Behavior” In *The Handbook of Attitudes*, Edited by Icec Ajzen, Martin Fishbein, Dolores Albarracin, Blair T Johnson and Mark P Zanna, (2005), (173-221).

Ajzen, Icec and Dolores, Albarracin, “Prediction and Changing Behavior: A Reasoned Action Approach” in *Prediction and Healty Behavior: Applying The Reasoned Action Approach*, Edited by Icec Ajzen, Dolores Albarracin and Robert Hornic Lawrence Erlbaum Associates Ins, New Jersey, (2007), (3-20).

Ajzen, Icec, *Attitudes, Personality and Behavior*, Second Edition, Open University Press. England, (2005).

Ajzen, I., “The Theory of Planned Behavior”, *Organizational Behavior and Human Decision Processes*, Vol: 50, (1991), (179–211).

Ajzen, Icec, Thomas, C., Brown and Franklin, Carvajal, “Explaining the Discrepancy Between Intentions and Actions: The Case of Hypothetical Bias in Contingent Valuation”, *Applied Psychology: Health And Well-Being*, (2004), (1-14).

Ajzen, Icec, Thomas, C., Brown, Franklin, Carvajal, “Explaining the

Discrepancy Between Intentions and Actions: The Case of Hypothetical Bias in Contingent Valuation”, *Personality and Social Psychology Bulletin*, Vol: 30, No. 9, (2004), (1108-1121).

Armitage, Christopher J. and Mark, Conner, Efficacy of the Theory of Planned Behaviour: A Meta-Analytic Review”, *British Journal of Social Psychology* Vol: 40, (2001), (471-499).

Audet, Josée, “Evaluation of Two Approaches To Entrepreneurship Education Using An Intention-Based Model of Venture Creation”, *Academy of Entrepreneurship Journal*, Vol: 6, (1), (2000), (58- 63).

Bergmann, Heiko, “Entrepreneurial attitudes and start-up attempts in ten German regions. An empirical analysis on the basis of the theory of planned behaviour”, *Working Paper* No. 2002, (2002), 01www.alexandria.unisg.ch/EXPORT/DL/Heiko_Bergmann/39675.pdf (22.10.2010).

Brice Jeff, Jr., “The Role of Personality Dimensions on The Formation of Entrepreneurial Intentions”, (2004), <http://usasbe.org/knowledge/proceedings/proceedings Docs/USASBE2004proceedings-BRICE.pdf>. (20/12/2010).

Chow, Wing S. and Yang, Chen, “ Intended Belief And Actual Behavior In Gren Computing In Hong Kong,” *The Journal of Computer Information Systems*, Winter 2009; Vol:50, (2), (2009), (136-141).

Cannièrè Marie Hèlène De., Patrick De Pelsmacker and Maggie Geuens, “Relationship Quality And The Theory of Planned Behavior Models of Behavioral Intentions And Purchase Behavior”, *Journal of Business Research* Vol:62, (2009), (82-92).

Cronan Timothy Paul Sulaiman Al-Rafee, “Factors that Influence the Intention to Pirate Software and Media”, *Journal of Business Ethics*, Vol: 78, (2008), (527-545).

Davidsson, Per, “Determinants of Entrepreneurial Intentions”, Paper prepared for the *RENT IX Workshop*, Piacenza, Italy, November. 23-24, 1995.

Erten, Sinan, “Planlanmış Davranış Teorisi ile Uygulamalı Öğretim Metodu” *Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi*, Cilt:19, Sayı:2, (2002), (217-233).

Fayolle, Alain and Benoît, Gailly, “Using the Theory of Planned Behaviour to Assess Entrepreneurship Teaching Programs : A First Experimentation” *14th Annual IntEnt Conference* (IntEnt2004) University of Napoli Federico II (Italy), 4-7 July 2004.

Fayolle, Alain, Gailo, Benoit and Lassac, Clerk Narjisse, “Effect and Counter Effect An Entrepreneurship Education and Social Context on Student’s Intentions”, *Estudios De Economica Aplicade*, Vol:24/2, (2006), (509–523).

Franke, Nikolaus and Christian, Lüthje, “Entrepreneurial Intentions of Business Students: A Benchmarking Study”, *International Journal of Innovation and Technology Management*, 2004, Vol:1(3), (269-288).

Frugier D, C Verzat, R.Bachelet and A. Hannachi, (2003), “Helping Engineers To Become Entrepreneurs. Attitudes, Behaviours, Beliefs, Skills: What Are The Educational Factors Their Entrepreneurial Spirit?” *Internationalising Entrepreneurship Education and Training Conference*, September, 8th – 10th 2003 Grenoble, France, (2004), (2–17).

Khaola, Peter P., “The Impact of the feelings of Economic powerlessness and alienation on self-employment intentions”, *The Journal of Language, Technology and Entrepreneurship in Africa*, Vol:2. No:1, (2010), (134-145).

Krueger, N. and Carsrud A., “Entrepreneurial Intentions: Applying the Theory of Planned Behavior”, *Entrepreneurship and Regional Development*, Vol: 5, (1993), (315-330).

Krueger, N. F., Reilly, M. D., Carsrud, A. L., “Competing Models of Entrepreneurial Intentions “ *Journal of Business Venturing*, Vol: 15, (2000), (412-432).

Kuehn, Kermit W., “Entrepreneurial Intentions Research: Implications For Entrepreneurship Education”, *Journal of Entrepreneurship Education*, Vol:11, (2008), (87-98).

Leroy, Hannes, Johan, Maes, Luc, Sels, Jonas, Debrulle and Miguel, Meuleman,”Gender Effects On Entrepreneurial Intentions: A Tpb Multigroup Analysis at Factor and Indicator Level”. *Working Paper Steunpunt STOIO* Paper presented at the Academy of Management Annual Meeting, 7–11 August 2009, Chicago, (1–29).

Liñán Francisco, Juan Antonio Moriano and Aneta Zarnowska, “Stimulating Entrepreneurial Intentions Through Education” in *Teaching Psychology of Entrepreneurship Perspective from Six European Countries*, Juan Antonio Moriano León, Marjan Gorgievski and Martin Lukes editors, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Madrid, (2008), (45–67).

Liñán, Francisco Adalgisa Battistelli and Juan A. Moriano, Entrepreneurial Intentions In Europe in *Teaching Psychology of Entrepreneurship Perspective from Six European Countries*, Juan Antonio

Moriano León, Marjan Gorgievski and Martin Lukes editors, Universidad Nacional de Educación a Distancia, Madrid, (2008), (21–43).

Leffel, Anita and John, Darling, “Entrepreneurial Versus Organizational Employment Preferences: A Comparative Study of European and American Respondents”, *Journal of Entrepreneurship Education*, Vol: 12, (2009), (79–92).

Marcoux, B. C. and Shope, J. T., “Application of the Theory of Planned Behavior to Adolescent Use and Misuse of Alcohol”, *Health Education Research Theory and Practice* Vol.12, No.3, (1997), (323-331).

Newbold, Paul, *İşletme ve İktisat İçin İstatistik*, Çev: Ümit Şenesen, 4.ncü basım, Literatür Yayıncılık, İstanbul, (2006).

Orhunbilge, N., *Örnekleme Yöntemleri ve Hipotez Testleri*, Avcıol Basım Yayın, İşletme Fakültesi Yayın No:270, İşletme İktisadı Yayın No:405, İstanbul, (1997),

Sniehotta, Falko, “An Experimental Test of the Theory of Planned Behavior”, *Applied Psychology: Healt and Well-Being*, (2009), (1–14).

Sharma, Subhash, *Applied Multivariate Techniques*, John Wiley and Sons Inc, New York, (1996).

Tkachev, A, and Kolvereid, L., “Self-employment intentions among Russian students, *Entrepreneurship and Regional Development*, Vol:11 (3), (1999), (269–280).

Top, Seyfi, *Girişimcilik: Keşif Süreci*, Beta Yayınları: İstanbul, (2006).